

КОНЦЕПЦІЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ У ЗАРУБІЖНІЙ ПЕДАГОГІЦІ

В сучасному глобалізованому світі з його економічною нестабільністю та соціальними конфліктами задачі педагогіки полягають у необхідності навчати молоде покоління толерантності і поваги до культур інших національностей, умінню взаємодіяти із представниками різних рас та етнічних спільнот, навичкам роботи у поліетнічному середовищі заради колективної безпеки усього світу.

Міжкультурна освіта відіграє важливу роль у становленні сучасної освітньої системи, оскільки допомагає реалізувати міжкультурну комунікативну компетентність студентів в процесі навчання та реалізувати вищезазначені задачі. Зокрема у зарубіжній педагогіці розроблені різні концепції міжкультурної освіти.

Американський науковець Д. Хупс – автор концепції міжкультурної освіти, основною метою якої називає підготовку учнів до життя у глобальному суспільстві, яке є залежним і культурно плюралістичним. Концепція Д. Хупса належить до глобальної освіти, у ній автор підкреслює проблему взаємозв'язку етнічного, національного і глобального рівнів людського буття. Він вважає, що пізнання культур інших народів повинно починатися з пізнання своєї власної культури і її впливу на інші культури. Одним із шляхів об'єднання етнічного, національного і глобального рівнів людського буття є освіта.

Д. Хупс у своїй концепції наголошує на важливості взаємозв'язку полікультурної і глобальної освіти, забезпечення учнів необхідними знаннями й уміннями взаємодії культур у контексті глобальної культури, підготовці вчителів та викладачів до роботи з учнями різних расових та етнічних груп [4, с. 14].

Американський учений Р. Гарсія, як послідовник концепції міжкультурної освіти, відводить расовим та етнічним меншинам чільне місце в полікультурній освіті. Він вважає, що аспекти полікультурної освіти починають розроблятися у зв'язку із підйомом етнічної свідомості, та відзначає, що програми полікультурної освіти повинні містити вивчення всієї етнічної різноманітності країни і власної культури. Р. Гарсія відділяє полікультурну освіту від білінгвальної. Оскільки дослідник є одним з теоретиків білінгвальної освіти, він окремо виділяє програми міжгрупової і глобальної освіти. Міжгрупова освіта, на його думку, стає можливою за умови десегрегації суспільства, тобто уникнення обмеження соціальних, економічних, політичних й особистих прав та свобод людини за мотивами расової чи національної належності.

Основу концепції міжкультурної освіти, за Р. Гарсія, становлять такі твердження:

- кожна людина має відчувати належність до тієї чи іншої етнічної групи;
- етнічні групи мають спільні та відмінні риси;
- у розділених на групи людей виникають упереджені стереотипи щодо інших культурних спільнот [3, с. 188].

Такі дослідники, як Р. Гарсія, Дж. Бенкс та Д. Хупс, виділяють глобальну освіту в системі «культурної освіти». Р. Гарсія виділяє такі цілі глобальної освіти: зниження в людей почуття етноцентризму, розвиток у дитини здатності сприймати себе особистістю і рівноправним членом глобального суспільства, підготовка учнів до життя в плюралістичному суспільстві не тільки у межах своєї країни, а й у межах глобального світу [3, с. 87].

Цю думку підтримує і Дж. Бенкс, який також підкреслює важливість глобальної освіти для учнів шкіл та вищих навчальних закладів з метою підготовки молоді до вирішення глобальних проблем суспільства. Науковець зазначає, що перед полікультурною та глобальною освітою стоять завдання розвитку здатності учнів оцінювати події та проблеми з позиції представників іншої культурної групи. На відміну від полікультурної, на думку Дж. Бенкса, глобальна освіта розширює діалог культур до макрорівня, але не може існувати без полікультурної, оскільки будь-яка особистість повинна пройти крізь належність до якоїсь певної етнічної групи, і ця приналежність повинна мати визначений та позитивний характер [1, с. 90].

Польська дослідниця А. Бараковська зазначає, що білінгвізм та бікультурна освіта як форми мультикультуралізму в освіті об'єднує дві функції освіти – з одного боку, захищаючи ідентичність меншин шляхом прийняття їх рідної мови і культури, а з іншого боку – ефективним прийняттям мови більшості і її культури шляхом інтеграції меншин до економічного і соціального життя у суспільстві [2].

Отже, роль міжкультурної освіти у підготовці студентства до сучасних вимог життєдіяльності є неоціненою.

Список використаних джерел:

1. Banks J. A. Multicultural Education: Issues and Perspectives / J. A. Banks – 2009. – 462 p.
2. Barakovska A. Multiculturalism as important characteristic of contemporary education [Electronic resource] / Aneta Barakovska // International journal of cognitive research in science, engineering and education. – 2013. – Vol. 1. – URL: <http://ijcrsee.com/index.php/ijcrsee/article/view/5>
3. Garcia E. Understanding and Meeting the Challenge of Students Cultural Diversity / E. Garcia. – Boston, MA : Houghton Mifflin Company, 1994. – 319 p.
4. Hoopes D. Intercultural Education. – Phi Delta Kappa, 1980. – 38 p.